

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

Peterburg 12. decembra. Oficijalno. Kakor turški štabni načelnik izpoveduje, sestavljena je ujeta plevenska armada iz sedem paš, 60 kanonov, malo konjice. Poskušaj prodiranja od strani Osmana je bil junašk, a je bil tudi junaško zavrnen. Car je zajutrkoval v Plevni; on je sprejel Osmana in mu je dal iz spoštovanja sabljo nazaj.

Bukarešt 12. decembra. „Agence Russe“ poroča, da se car vrne v soboto z bojišča v Peterburg nazaj.

Carigrad 12. decembra. Porta je dobila potrdilo, da je Plevna pala. Layard, Zichy in knez Reuss imajo dostikrat pogovore z Edhem-pašo in Server-pašo. Denes je bilo dvakrat izredno ministersko posvetovanje.

Carigrad, 11. dec. popoldne. „Agence Havas“ poroča: Vojnemu ministru so došla poročila o zadnjih bojih pri Plevni, katerih pa nij izročil javnosti. Zatrjuje se, ta so Rusi popravili cesto od Karsa v Deve-Bojun in da bodo nova pomočna ruska krdela z artilerijo prišla pred Erzerum. Generallajtenant Loris-Melikov bode sam šel v Deve-Bojun.

Poradim 11. decembra. Osman-paša je pri svojem poskusu prodreti ruske črte osobito vso silo obrnil proti drugej in tretjej diviziji grenadirjev pod generalom Danilovim, kateri ste bili razpostavljeni mej Edropoljem in Dolenjim Dubnjakom na levem bregu reke Vida. Boj je trajal od 8. zjutraj do 1. po polu dne. Ob jednom so Turki na videz prijeli pri Opanci Rumunce ter Skobelevljeve pozicije, ređuti „sahar-glavo“ ter „žolto reduto“,

na desnem pobježji Vida, a podali so se skoraj brez boja.

Prav blizu Plevne pak so zmagovalci vzeli vse Osmanovo vojno vozništvo (train). On sam z vso vojsko, katerej je zapovedoval, se je brezuvetno podal ruskemu generalu Ganeckemu. Da-si ranjen je Osman-paša vendar osobno se pogajal o predaji.

Ruska in rumunska vojska je denes po polu dne mej 3. in 4. uro šla v Plevno. Veliki knez Nikolaj je ondi prenočil.

Peterburg 11. decembra. (Oficijalno.) **Bogot**, 10. decembra. Denes ob polu osmih z jutra je vsa vojska Osmana-paše prijela naše grenadirje, ki so razpostavljeni na levem bregu reke Vida ter je poskušala prodreti. Naskok je bil obupno hrabro narejen; en turšk oddelek je celo prišel v naše tranšeje in baterije; a vsi poskušaji prodreti linijo naših grenadirjev so bili brezuspešni. Po peturnem vročem boji vrgla je naša vojska Turke nazaj ter jih je od vseh strani obkročila. Hrabri branitelj Plevne, Osman-paša, se je udal s celo svojo vojsko, bil je tudi sam ranjen na nogi. Število ujetnikov in pridobljenih trofej nij še določeno, ali vse, kar je bilo v Plevni, je v naših rokah. Naše izgube nijso velike v razmeri s pridobitki. Največ so trpeli astrahanski, sibirski in samogetski grenadirski polk.

Vojska.

Torej, če je turškemu štabnemu načelniku verovati, nič več kakor šestdeset taborjev in samo ravno toliko kanonov je bilo v Plevni! Pričakovalo se jih je več. Ne zastoj sami Rusi ponavljajo priznavati hrabrost tega dela turškega upora.

Car se torej vrača po padu Plevne v Peterburg nazaj. Mej potom bode morda zopet v Moskvi kaj govoril in potem se bode videlo, kaj namerava, ali hoče orientально vprašanje rešiti celo ali le na pol za zdaj.

Prvi glasi iz Carigrada kažejo, da smo včeraj prav imeli, ko smo rekli, da bodo Turki skoro gotovo miru prosili. Diplomatično se uže o tem razgovarjajo. Angleži jih na to priganjajo in vsi njih prijatelji, kateri pad Plevne proglašajo za zmago Slovanstva.

Iz Belgrada se javlja „P. C.“, da je vojaški upor v Kragujevci zatrt. Štirideset milicev, ki so bili v gozde zbežali, bilo je prijetih in zaprtih, v kragujevskem kraju pa brzi sód uveden. — Od meje se poroča, da je Horvatović uže z Rusi zvezan.

Iz Bukarešta se „P. Corr.“ poroča: Vsa poročila, ki pripovedujejo, da je poskušanje probitja Osmana še le nasledek občnega rusko-rumunskega šturma, so izmišljena. Osman je prodril le zavoljo pomanjkanja živeža.

Hrabri črnogorski knez Nikola, kateremu dobri prijatelji in ljubeč ga narod očita, da se premalo varuje, bil bi v nedeljo skoraj življenje izgubil. On stanuje pred Barom v hiši Selim bega. Pod to je nekdo bil smodnika natresel in je v zrak razletela se. Po sreči je bil knez tačas iz hiše šel in le temu slučaju ima se zahvaliti, da živi. En stražnik njegov je mrtev, šest družih je v zrak zletelo in so več ali menj ranjeni.

Armenija.

Dežela, znana posebno iz te zdanje vojske rusko-turške pod občnim imenom Armenije, je sestavljala nekdanj bogato armensko kraljestvo, sedaj pa pripada ona

Listek.

Cetinje in Njeguši.

(Iz „Srbadije“, prevel Ferdo Š—č.)

Predstolnica srbske neodvisne države! Kateremu Srbu ne zaigra srce, kateri Srb ne želi, da vidi njegovo srce malo zemljico, na katerej se uže skoro pet sto let lomijo valovi turškega fanatizma in azijske besnosti? To-liko zemlje je meč Osmanov pokosil, v potocih je lila slovanska kri niz njega, na neštevilnih krajih se je civilizaciji v srce zadril, Beč sam mu je okusil ostre sečenice — takrat se je izkrhal na strmem črnogorskem pečevju! Skoro pet sto let se odrsuje ob te kamenate kraje, skoro pet sto let sije iz teh kamenatih krajev iskra, skoro pet sto let tanki dževerdari*) odmevajo in se dolgi jata-gani sučejo, pet vekov sivi orlovi obletavajo strmo skalovje, temne predrtine, neprehodljive

*) puške.

klanca, da bi branili srbsko neodvisnost pred ljutim turškim zmajem. Ali to ti je tudi mesto, ravno za orloviče. Kako krasno je umel Jakšić popevati to zavetje starih srbskih osvobodilcev in maščevalcev —

„Daleko su sela, daleko mehane,
Daleko pastiri belo stado rane;
Daleko, daleko, bog bi znao gde su.
Oblaci jih kriju, vihori potresu.

— — — — —
Rastrvljeno pusto stenje i vrleti,
Otvorena propast progutat' te preti,
Ko sa crnom žalost uvijena rizom,
Večan hladak vlada nad tračkim ambizom.

— — — — —
Oten mahor oro na grabež izleče,
Te na mirno janjee oštre kandže meče,
Il' na bojnom polju naroda daleki,
Slatke rane bira u krvavoj reki;
Pa dokle se bitki jatagan krvavi,
Orao se suri na bojištu bavi.“

Ali ne samo orlu, tudi Črnogorecu so „Gromovi i munje poznanci stari,
A studeno stenje večiti drugari.“

A za orla so tudi strme pečine; želva se

po blatu valja. — Nu, hajd, poglejmo si nekoliko to sokolovo gnezdo.

Narod pripoveduje, da je Bog nosil polno vrečo kamenja, pa je po zemlji nametaval, da bi tako nastale gore in planine, a vreča se mu nekdanj raztrga, pa se vse kamenje, kar ga je še bilo, izsuje na eno mesto, ter tako postane — Črna gora. Ako je li Črna gora baš tako nastala, to damo geognoziji, da presodi, a kar brez geognozije vemo, je, da se Črna gora nij zmirom tako zvala. Izprva se je ta kos zemlje zval Prevala, pozneje Duklja, a še pozneje Zeta.

Ko razpade po Dušanovej smrti srbska država na toliko manjših državic, na kolikor pokrajin je Dušan svojo državo razdelil, davši tudi civilno in vojaško moč v teh pokrajinah svojim vojvodam — kar je bilo na vsak način grd pogrešek, ker ti vojvode so za tega del pozneje mogli odpasti od njegovega slabega sina Uroša, ter se za neodvisne proglasiti — takrat se tudi vojvoda v Zeti,

deloma k Turčiji, pa v sestav različnih provincij ruskega Zakavkazja. Armenija je najvišji kraj azijske Turčije, razprostirajoča se od rek Kure in Araksa na vzhodu, do izvira Halisa na zapadu, od rek Čaroha in Kure na severu do Taverskih gor na jugu. Vsa Armenija je preprežena z gorami, iz katerih izvirajo mnoge reke, na pr. Tiger, izlivajoč svojo vodo v perzijski zaliv; reka Araks, ki pada z nekaterimi potoki raz severnih sklonov Bingel-daga; reka Kura, ki teče iz hrbta Buha tapa; reka Čoroh, padajoča z visokega pogorja Kazar-baši; izhodni Evfrat, izvirajoči v severnih gibih gore Alla-dag; severni Evfrat, ki privre iz gor Dumli dag. Znamenite so črte glavnih gorskih hrbtov, njih vstrična lega, pa tudi ploskost vršin s skalovitimi in strmimi rebri. V armenskih gorah so se nekaj nahajali dragoceni kamni in kovine. V Armeniji je mnogo visoko ležečih jezer, na pr. jezero Hokči ali Sevongi, leži 5873 črevljev nad višino Črnega morja. Nastalo je to jezero vsled vulkanov in tla njegova niso drugzega, kot žrelo ugaslega bljuvalnika. Sredi tega jezera se dviguje ostrov se samostanom, najstarejšim v Armeniji. Burja tu ne utihne skoro celo leto, in nevarna je vožnja po jezeru. Največje izmej vseh je jezero Van (zraven mesta istega imena). Doline armenske so rodovitne. Žito, pavola, sadno drevje, oljka, riž, vse raste v obilnosti in se odlikuje po svoji izvrstnosti. V dolini Kulpiji se nahajajo bogate solne jame. Razen tega so pa armenske ravnine tudi znamenite, ker so po njih razpostavljene naselbine; one služijo kot pripravno mesto za vojna dela. Zaprte so od vseh strani z gorami, ki imajo le malo prehodov; one imajo v sebi vsa sredstva, ki morejo biti ugodna branečemu se, ker se more v njih razpostaviti kot v utrjenem ostrogu in stražiti prehode.

Ne glede na to, da leži Armenija v istej geografičnej širjavi kot Neapolj in južno Španško, se vendar podnebje ostro loči od onih dežel. Tu se nahaja podnebje vseh pasov, od polarnega do vročega. Ko nastopi jesen, se vsi gornji vrhovi pokrijejo s snegom; meteži in zameti so vedni spremljevalci tega časa i tukaj, kjer bi se menilo, da ne more biti misli o krajnem severu. Zato se pa spremeni ravnino te gorske višave, ko nastopi pomlad in se staja sneg, v razkošne doline in dajo odlične pašnike mnogoštevilnim čredam Kurdskim.

Pota so v azijske Turčiji grozno slaba. Reke armenske pa, pravijo, da so za pota občenja neugodne. Ta neugodnost ima veliko uzrokov, glavni je pa ta, da so se premalo preiskale in spoznale reke same, kar se v prihodnje uže hoče popraviti, če Rusi dobé Armenijo v roke. Različni rek delajo svobodnej vožnji v resnici mnogo zaprek, a tudi to se odstrani, če se vzame malo več truda.

Mej armenskimi mesti so najbolj znamenita: Erzerum, Van, Kars in Diarbekir.

Prebivalci dežele so: 1. Turki, 2. Armeni, koji slave za svojega praočeta Hajka, vnuka Jafetovega, koji, pravijo, da je s 300 vitezi po zmagi pri jezeru Vanu osvobodil Armene iz-pod babilonskega iga, in spustivši se v dolino reke Araksa, osnoval prvo armensko občino. 3. Suniti — kočevni narodi. Oni sicer priznavajo islam, a Turki jih imajo za slabe muhamedane. 4. Kurdi. O njih je težko kaj določnega povedati, posebno z ozirom na njih verstvo; neka čudna mešanica je njih vera: nekaj je poganstva, nekaj musulmanstva, z eno besedo, brezpodobni kaos. Družinsko življenje je čisto razruščeno, tako, da se Kurdi smejo bolje imenovati druhali razbojnikov, ki imajo nad soboj za poveljnike te, ki so bolj smeli in se bolje razumejo imeti jih v oblasti. Kurdi vedno stoje na tej strani, katera se jim zdi tačas silnejša; tako so na primer, priznavali oni oblast Rusije in jej tako dolgo pomagali, dokler jih niso Turki preslepili in spravili na svojo stran, a kakor hitro so bili Turki pobiti, so Kurdi v naglici tekli poklonit se Rusom. 5. Ezidi — tudi te bi lahko prišteli Kurdom. Razlikujejo se od njih v tem, da so manj nagneni k razboju in divjemu življenju. Ko kočevarijo iz kraja v kraj, vselej izbirajo samotna mesta, pečaje se malo z poljedelstvom, tem bolj pa z živinorejo. Ezidi so večjidel skromnega nraava in zelo gostoljubni. Njih vera prav za prav nij znana, ker jo skrivajo, a toliko se vé, da časte posebno padlega angelja, koji se ima po njih prepričanji enkrat vrniti čist, svetel in mogočen v naročje Najvišjega. Ta angelj se bo, po njih verovanju, takrat spomnil Ezidov, edinih svojih častilcev. Iz ruske „Njive“. K.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. decembra.

V državnem zboru je govoril v zadnjeji seji dr. Vošnjak o tem, kako se

je gospodarilo s takoimenovanim zasilnim posojilom. Cel govor prinesemo po stenografičnem zapisniku, kadar nam doide.

Grof Andrassy je v ogerskem odseku delegacij nadaljeval svoja pojasnenja glede orientalne politike. Bral je udom tajne akte. Odsekovi udje so sklenili ne le o tem, kar je minister povedal, temuč tudi o tem kar so sami govorili, molčati. Na konci so sklenili pred plenum delegacije stopiti s predlogom, da po dobljenih pojasnilih ne smatrajo za koristno, če se vnanji položaj politike javno v razgovor vzame. — Szechenyi je obljubil, da bode svojo interpelacijo, glede prava „veto“ vložiti pri volitvi novega papeža, opustil in ne stavlil, vsled necih zaupnih opomb ministrovih. Torej tajno, zaupno, nejavno — pa zakaj vendar?

Tudi v avstrijskeji delegaciji je 12. dec. Andrassy govoril o vnanjej politiki in dejal: Če se o avstrijskih interesih govori, katere je on popustil, naj se mu jih imenuje. Nihče, pravi, ga ne bode odpravil od dozdanjega stališča, prave interese monarhije pri vseh slučajih varovati. — Torej Andrassy je avstrijskeji delegaciji nasproti menj zaupljiv, pa tudi menj prijazen.

V Lvovu je bil voljen namesto Smolke, ki je mandat položil, dr. Wolski, advokat na Dunaji, s 1201 glasom v državni zbor. Urednik Dobržanski je dobil le 1058 glasov.

Hrvatski „Primorac“ piše: „Rekosmo, a i ponavljamo, da nije u narodu izumrla, već samo obumrla sviest državopravnog odpora proti Ugarskoj, pa bi ona i opet planula, samo da ima muževa, koji bi ju razbudili. Što narode ubija, nisu tudje vojske niti nesreće, nije nasilje ili politički poraz, već narodni mrtvež, pomanjkanje javne sviesti i rodoljubivosti. Koji ima vriednost ista nagodba, ako ju neogradimo zidom narodne sviesti? Što valja najlepša na svietu tvrdjava, ako u njoj stoje kukavice? Što će nam toli krasni položaj na slavenskom jugu, ako ga dan za danom izigravamo svojom nejasnom, žalostnom politikom?“

Vnanje države.

Nemška vlada je sprejela predlog Avstro-Ogerske, da se trgovinska in colna pogodba za pol leta, do konca junija, podaljša.

Nemški cesar je ruskemu carju čestital telegrafično kot odgovor na poročilo, da je Plevna vzeta.

Angleški „Times“ pišejo, da ima zdaj Turčija trpeti za prejšnje odbijanje evropskega posredovanja in da bode prejšnjo trimoglavost plačala z evropskim ozemljem. Nobedna evropska velevlast ne bode izkušala braniti te posledice. Ako so Turki razumni, porabiti bi mogli to zadnjo priliko, da sklenejo povoljen mir. Ali se to izvrši neposredno ali s posredovanjem velevlastij, je vse jedno. V slučaju, da turška vlada hče vojsko nada-

Balša, proglasi za ravno tako neodvisnega, kakor tudi vojvode v družih pokrajinah, Vukašin v Macedoniji, Lazar v Srbiji, Tvrtko v Bosni, Šišman v Bulgariji. To je enako žalostna doba srbske razdelitve, kakor ona pred toliko vekov za Nemanje. V tej baš se privale Turki. Ne eden teh „samodržavnih“ gospodarjev neče drugemu pomagati, Turki premagajo Vukašina na Marici, pa njegovo državo osvoje. Zdaj pride red na Šišmana v Bulgariji. Niti Lazar niti drugi mu neče pomagati. Pade tudi Šišman. Zdaj pride vrsta na Lazarjevo državo. Lazar mora Turkom plačevati davek, kakor smo rekli, to je tako žalostna doba, kakor prej ona Nemanje, — samo z enim razločkom, ker je bil Nemanja srečen ter je vse državice sè silo združil v eno, a tu ne eden od vseh teh „samovlastnih“ gospodarjev v tem nema vspeha. Poskuša tudi Lazar pridobiti sè silo Vukašinovo zemljo od njegovega sina Kraljeviča Marka; ono malo, kar je ostalo po pobitju na Marici, otme; a

Marko se poda sè svojima bratoma Andrejaškom in Mitraškom, da se bori uz Turke — samo zaradi boja, in ako Turke iz dna duše črti. Bori se uz Turke, brani in obvaruje narod pred besnostjo posameznih Turkov, kolikor mu je mogoče, zbog čega ga narod slavi, preliava svojo kri z mnogimi Srbi vred, kateri se ravno tako zaradi boja borijo uz Turke, dokler ne poginejo vsi v boju na Rovinah mej Turki in Vlahi.

Poskuša dalje Lazar tudi Raljšinu zemljo oteti. Ali premagajo ga. Poskuša si osvojiti Tvrtkovo zemljo, Turki ga tudi pobijejo. Ostane torej še neodvisna Zeta, neodvisna Bosna in Srbija pod Lazarjem, plačujoča Turkom davek. Lazar torej ne more biti Nemanja. Ker ne gre sè silo, poskuša srbski patrijarh v Peći, da to z lepim učini, skliče zbor, pa vojvode za božjo voljo prosí, naj samo izvolijo enega, kateregakoli, pa naj ga drugi priznajo za svojega carja. Tvrtko, vedoč, da ne bode izvoljen, ne pride. Narod iz-

voli Lazarja, Ralša se uda narodovej volji, pa zarad trdne zveze z Lazarjem se tudi sprijatelji z njim. Tvrtko v Bosni ostane zopet neodvisen. Zdaj se Lazar občuti močnejega, no popej, nadejavši se pokraj vsega tega tudi pomoči od Tvrtka, a tudi od Magjarov, odpove Muratu davek. Turki, prišedši na Kosovo, posedejo vse klance, kateri vodijo v Kosovo, da ne bi Lazarjevej vojski drugi priskočili v pomoč.

Pa to nij bilo možno. Tvrtko in Magjari ne pridejo, a Ralšić se „zakasni“, ter tako razbijejo Turki Lazarjevo državo na Kosovem. Ne osvoje je takoj, ampak prisilijo Lazarjevega sina Visokega Stevana, da jim plačuje davek, in da je Srbija dolžna za Turke se bojevati. Pozneje je več prilik, da bi Srbija zamogla stresti sè sebe ta sramoten jarem, pa z ostalimi srbskimi državicami in z Grki Turke iz Evrope iztirati; a Stevan Visoki neče, ampak celo reši sultanovega sina, ko Tatari premagajo Turke. Stevan Visoki neče tega storiti,

ljevati, stavlja v nevarnost obstanek svoje države. „Daily Telegraph“ meni, da tudi posle padca Plevne je dvomiti, da bi Rusija toliko umanjšala svoja zahtevanja, da bi mogle nevtralne vlasti posredovati sklepanje stalnega in pravičnega miru. „Daily Telegraph“ še vedno upa, da Angleška Batuma ne bode porušiti pustila. „Standard“ tudi ne vé povedati, ali padec Plevne utrjuje mir, kajti Turčija zná dobro, da se, ako Rusi proderó preko Balkana, vsa situacija izpremeni, ter da bi morda celo Avstrija nehtela nadalje mirnim okom tega gledati. „Daily News“ pak bi se ne videlo čudno, ako bi Porta takoj poslala posebnega poslanca carju, da bi se o miru dogovarjalo. Po Andrassyjevih besedah bi pak bila nemogoča vsa aktivna umešavanja drugih vlastij in vsi sanjarski načrti, katere mogó samo oni gojiti, ki niso sposobni razumevati velikost izhodnega vprašanja.

Dopisi.

Iz Gradca 10. dec. [Izv. dopis.] (Preširnova slavnost.) Koliko morejo slovenski dijaki v Gradcu s svojim lepim številom in blaženo slogo doseči, pokazali so iznenadno 7. t. m., to je na večer, ki jih je složne zbral obhajati veseli spomin rojstva našega Preširna, našvetlejše zvezde na literarnem nebu Slovenstva. Veselja je moralo človeku srce igrati, ko je vstopivši v veliko lično dvorano „Steinfelder-Bierhalle“ zapazil tako ogromno množico Preširnovih čestilcev, pred vsem seveda društvo „Triglav“ v polnem številu, katerega člani so z napravo te sijajne veselice dali jasen dokaz, da jim je mar ne le obstanek nego tudi čast društva. Le tako vrlo naprej, sinovi slovenski! V lepem številu udeležili ste se tudi bratski društvi „Hrvatska“ in „Srbadija“ in tako pokazali, da naj se „slavi slavna slava Slavov slavnih.“ Res je napolnilo veselje vsakoga, komur bije srce za Slovanstvo, videvši, kako se je izobrazila jugoslovanska mladina, okinčana s prekrasnimi trobojnicami, bratsko sešla slaviti in praznovati za Slovenijo najlepši dan, rojstveni dan „buditelja-pevca“. A tudi mnogo druge odlične gospode je počastilo sè svojo navzočnostjo Preširnov spomin, kakor tudi ponos graške univerze, slavni učenjak in zaslužni narodnjak, dekan filozofične stroke g. profesor dr. Krek.

Slavnost je otvoril predsednik „Triglava“ g. Jurtela s primernim nagovorom in pozdravom pričujočega občinstva, potem pa se je vršil program, pri katerem je sodelovalo slavjansko pevsko društvo višjih šol v občó za-

— ta je dal za Boga sultanu pošteno besedo! — Turki mej tem ne držé veliko na to. Oni pozneje Srbijo lepo požro. Tako propade tudi Lazarjeva država — Srbija. Zdaj pride vrsta na neodvisnega gospodarja v Bosni. Kralj bosenski, da bi se obdržal zoper Turke, naslanja se na katoliško Ogersko, pa njej in papežu za ljubav preganja pravoslavne. Pravoslavni Bošnjaki in Hercegovci se nečejo biti za kralja, ter Turki pobijejo Stevana Tomaševiča, kralja bosanskega pod Relajem. Turki ga ubijejo, Bosno prisvoje, samo pravoslavnim za ljubav puste Hercegovino za dvajset let na miru. Potem požro tudi pravoslavno Hercegovino. Zdaj pride vrsta na poslednjo srbsko državico od vse nekdanje Dušanovo carevine, na Zeto. Uže prej so jo Turki napadali, a je nijso mogli mnogo nadlegovati, dokler je pred Zeto stala ljuta Arnavtska. Napadejo torej to, jo podvržejo, odpeljejo kraljevega sina Džordža Kastrijotiča kot zastavljenca, ga poturčijo, pa

dovoljnost vseh zbranih. A kakor ga nij veselja, da bi ga ne kalila kakova neugodnost, bila je tudi nam takrat prepovedana prva točka, namreč: „Ilirija oživljena“. Res, čudno se nam je zdelo, ko je vstopil mesto pevcev g. predsednik „Triglava“ in naznanil čudno in žalostno novico, in posebno, ko nam je potem še raztolmačil, da je celo krasna arija te vzvišene pesni prepovedana. A nič ne dé, zato je pa še toliko bolj živo in ognjeno odmevalo v navdušenih slovanskih srcih: Napoleon kliče: „Ilirija vstan!“ Ustaja, izdiha: „Kdo kliče na dan?“; pela se je pa mesto „Ilirije“ — „Naša zemlja“.

V slavnostnem govoru narisal je g. Valpotič živo in lepo našega Preširna kot Slovenca, Slovana in človeka in sklenil govor jako dobro z besedami pesnikovimi:

Preširen budi, Preširen nas vodi,
Na delo za njim, na duševni boj!
Pravici udani, luči, svobodi,
Naprej, za svoj dom navdušeni roj!
Preširna vihra pred nami zastava,
Voditelju-pevcu kličemo: Slava!

za kar se je tudi cela dvorana gospodu govorniku z burnim ploskanjem zahvalila. Zatem je pel kvartet pod vodstvom pevovodje gosp. Doleša Preširnova „Strunam“ tako milo, da smo menili čuti neumrlega pevca samega tožečega. Pesem se je morala ponoviti, kakor tudi pozneje sledeča „Pod oknom“, koja je lepo ubrano pel oktet.

Gospod Lovro Požar je jako dobro in krepko deklamoval „Preširnova oporoka“, katero prekrasno pesem je naš mnogozaslužni Boris Miran iz srca vseh Slovanov vzel.

Za deklamacijo prečitali so se došli telegrami iz Dunaja, Zagreba, Ljubljane, Celja, Novega mesta, Žavca, Gorice, Bešlinaca, itd., od društev in odličnih osob veselečih se v duhu z nami.

Ko se je izvršil program z vsemi svojimi točkami v popolno zadovoljnost poslušalcev, začela je godba polka Jelačičevega — ki je tudi mej programovimi oddelki najlepše slovanske komade tako živo svirala, da se je začela večkrat navdušena slovanska mladina s petjem strinjati v godbo — igrati poskočne plese, da se tudi uže noge nijso več več vzdržavati mogle, da bi se ne zasukale. Tedaj se je vrtil v gornjem delu dvorane en del mladine s krasoticami v prijaznem plesnem krogu, drugi pak se bratil pri čašah in navdušeno pogovarjal o boljših časih Slovanstva in posebno Slovenstva in se zibal v onih

mu dajo ime Skender-beg. Ne more se reči, da bi bila takrat pri Turkih vojniška umetnost jako razvita, jače morda uže, kot pri vseh drugih narodih. Skender-beg se je nauči, pa se potem vrže v svoje kamenjate gore, prežene Turke iz Albanije, pa se proglasi svobodnega. Dokler on živi, ne morejo Turki Albanije osvojiti, a po njegovej smrti pade tudi Albanija. Zdaj se turški zmaj vrže z vso močjo na Zeto, pa jej ugrabi vse ravnine. Kdor hoče ostati svoboden, mora se podati v neprehodljive gore. Ivan Črnojevič, gospodar zetski, potem ko so Rašiči, in ko je nekoliko časa Zeto Stevan Visoki upravljal, mora zapustiti svojo prestolnico Žabljak — Skadar, prejšnja prestolnica je uže prej prešla po prodaji v benetske roke, — pa se poda na Oboda leta 1482, a dve leti pozneje otide iz Oboda v svojo zadušbino, v samostan Cetinje.

(Dalje prth.)

blagih dneh, ko bo veljala tudi za Slovane — vsa svoboda! In res jeli so uže popevati: „Naprej zastava Slave!“ kar stopi strogega očesa policijski komisar po konci — na čelu se mu je svetil v mračnih črtah Šilerjev rek: „denn das Auge des Gesetzes wacht“ — in spridi nam to veselje s prepovedjo te pesni. Se ve, da je moralo to „predrzo“ petje takoj utihniti, ker pri omenjenem gospodu ne velja nikakova interpelacija. Pokoriti se je treba.

Tako smo obhajali v največjem veselju (izvemši imenovane neprilike) slavnost velezaslužnega pesnika in šli še le ob štirih zjutraj k pokoju. Nekateri poredneži pa so domov grede na javnej ulici zakrožili še — rusko himno, da je ta vzvišena pesen odmevala po praznih ulicah, kakor bi jo otlo ponavljali duhovi padlih slovanskih junakov pod Plevno!

Končal se je tedaj večer, ki nam bode vedno ostal v veselem in prijetnem spominu, večer, kakor bi si jih želeli mnogo in jih tudi še več upamo od društva „Triglava“, in za katerega izrekamo najsrčnejšo zahvalo društvenemu odboru, ki si je v resnici mnogo za to prizadejal, a tudi svoj namen prav popolno dosegel.

Iz Zagreba 11. decembra. [Izviren dopis.] „Osman paša predao se. Plevna je u rukah rusko-rumunjske vojske“ — ta lakonična vest raznesla se je denes kakor blisk po cellem Zagrebu, vzbudila neopisljivo navdušenje. V malo urah vilo se je na tisoče narodnih zastav — slavjanskih trobojnic, oznanjajočih za vsakega Slavjana veselo vest, da je padel najtrodneji ščit turškega barbarstva, da je zlomljena in zdrobljena dušmanska sila. Navdušenje raslo je od minute do minute, vsak z bojišča došli telegram naveščajoč slavno zmago slavjanskega orožja pomnožil je občno radost in navdušenost, ki je zvečer svoj vrhunec dosegla. Komaj je noč razprostrla svoja temna krila čez zemljo, uže je razsvitljevalo neizmerno mnogo lučic mestne ulice; vsak, plemenitaš in plebejec, bogataš in siromak, vsak je smatral za sveto dolžnost, da kolikor mogoče pripomore k večjemu slavju denšnjega dne, da pokaže, da tudi njemu srce gorko bije za sveto slavjansko stvar, da tudi on živo čuti žalost in veselje svojega slavjanskega brata, da ž njim plače v nesreči in da se ž njim raduje njegove sreče. Veličasten je bil pogled po mestu; lehek, mil vetrič poigraval si je z neštevilnimi zastavami, a celo mesto je tako rekoč plavalo v neizmernem ognjenem morji. Nebrojna množica ljudstva valila se je po ulicah; vsakemu je radost širila prsa, a ko se je baklada z godbo na čelu pomikala skozi z ljudstvom nagnetene ulice, orila se je iz tisočerihih grl pesen: u boj! in navdušenih, gromovitih klicev: živili Rusi! živili Slavjani! nij bilo ni konca ni kraja. To je bilo narodno svetkovanje v pravem pomenu besede, kojega se bode vsak še v poznih letih z veseljem spominjal. In kako bi se ga ne? Predaja Plevne spada mej najznamenitejše dogodbe sedanjega veka. Iz nje se vzdiga iz svita solnce slobode za krščanske narode, s kojimi nas vežejo svete vezi krvi in jezika, političnih in materijalnih interesov. Nova doba nastaja za iztok, kateri je toliko vekov vzdihoval pod krutim jarmom divjega, nečloveškega tlačitelja, kateri je toliko vekov s svojimi solzami pojil domovinska tla, s svojo srčno krvjo gnojil sveto zemljo svojih prednikov. Plevna je po-

kopala nekdanj silno bolgarsko carstvo, Plevna sedaj zopet vzbuja Bolgare in z njimi tudi ostale Jugoslovane k novemu srečnejšemu življenju. Pad Plevne otel je Bolgarijo za vselej smrtnemu sovragu Slavjanstva, zdrobil robske verige, ter zapečatil osodo Turčije. Od gore do gore, od doline do doline se razlega čast in slava slavnim junakom, ki so pribojevali slavno zmago, ter priborili s svojo srčno krvjo svobodo Slavjanov. „Naprej zastava Slave!“

„Post tot discrimina rerum“ začel bo vendar-le naš sabor dne 20. t. m. zborovati. Po nagodbi moral bi naš sabor vsaj tri mesece v letu zborovati, a zboroval je dosedaj še le komaj mesec dnij. To je nevaren praecedens za prihodnost, iz katerega se lahko razvijajo marsikateri slabi nasledki, zatorej bi bilo treba, da se na račun pozove domača, kakor tudi centralna vlada v Pešti, zakaj se budget vsaj toliko časa poprej ne predloži saboru, da bi se še vsaj o pravem času o njem razpravljati moglo. Ker bode ta sesija zelo kratka, se menda ne bode mnogo o drugih stvareh razpravljalo; vsakako pa bode v toliko zanimiva, ker utegne opozicija tudi krajiške zadeve na tapet spraviti.

Burja radi nasilnega anektiranja krajiškega fonda se je komaj nekoliko polegla, a uže zahteva magjarski finančni minister Széll, da se ima krajiški denar v Pešto poslati, in to vkljub prejšnji instrukciji od 27. januarja 1873, ki veleva, da se mora s krajiškim fondom v Zagrebu upravljati, in da se imajo novci za zidanje železnice v Zagrebu izplačevati. Upamo, da bo fcm. Filipović proti temu energično protestiral, ter Magjarom njihov račun prečrtal, a vendar se vidi iz tega dosti jasno, kam pes taco moli; magjarske blagajnice so prazne, pajeki uže predejo po njih svoje mreže, zatorej morajo dobiti denarja od koder koli; da-li ga dobivajo pravičnim ali krivičnim potem, za to ne vprašajo, samo da še nekoliko časa svoj gospodarstveni „krach“ zadrže. Človek bi skoraj mislil, da so magjarske blagajnice brez dna; oropali so Slovake, oropali Srbe, prevarili Hrvate za železnico, sedaj bi radi še gotovino krajiškega fonda v svoje kremplje dobili, da bi jo za svoje veliko-magjarske namene profučkali, kajti krajiška železnica je njim deseta briga, a vendar so njihove blagajne vedno prazne, dogospodarili bodo prej ali slej ter šli za svojimi turškimi brati „rakom žvižgat“. Krivičnost in tiranstvo pripravilo je Turkom katastrofo pri Plevni, morebiti tudi magjarska Plevna nij več v dalekoj prihodnosti! N—č.

Domače stvari.

— (Iz Kanala) na Goriškem se nam telegrafira 12. t. m. ob 6. zvečer (za zadnji list prekasno): Vsled slavjanske ruske zmage pri Plevni razsvitljujejo mnogi velikanski kresovi trg Kanal. Streljanje zaporedoma. Radost občna. Slava!

— (Avdijenco pri cesarji) je imel dvorni svetovalec g. Kaltenegger ponedeljek. Najbrž se je tikala imenovanja deželnega načelnika.

— („Wiener Zeitung“) priobčuje g. Vidmanovo imenovanje za Linc, — na našo veliko radost.

— (Čuden in neverjeten glas.) Včeraj smo povedali, da pojde g. Vidman v Linc, a da na njegovo mesto najbrž pride g. Kaltenegger. Čuden, ter neverjeten je drug

glas, namreč, da bi tukajšnji advokat in sodelavec „Laib. Tagblatt“, g. dr. Schrey, trdil se za deželnega glavarja mesto! Ta strastni, zagrizeni in fanatični človek vendar sam vé, da spada pač mej agitatorje, a ne na tako mesto!

— (Slovensko gledališče.) V ponedeljek 17. t. m. se bode predstavljala zanimiva Albinijeva vesela igra v 4. dejanjih „Umetnost in narava.“

— (Matica slovenska) bode imela v sredo 19. t. m. odborovo sejo ob 5. uri po polu dne v Matičnej hiši na Bregu. Dnevni red: 1. Prebere in potrdi se zapisnik 40. odborove skupščine. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo odseka za izdavanje knjig. 4. Razprava o raznih Matičinih zadevah.

— (Naši slikarji.) G. Volf se je pred par tedni vrnil iz Vipave, kjer je dve poletji malal cerkev. — G. Franke, ki je delal te dni več portretov v Samoboru na Hrvaškem, slikal je na naročilo konstitucionalnega društva potret g. Martina Hočevarja na Krškem. — Gospica Ida Künl, ki je zaradi bolezni na očeh morala za nekaj časa prenehati s svojo slikarsko umetelnostjo, je zopet toliko okrevala, da prevzema naročbe na potrebe, svete podobe in obnavljanja starejših izdelkov te vrste.

— (Sklep deželnega zbora) zaradi stroškov za zidanje norišnice v Studencu je cesar potrdil.

— (Tonzuro in nižje blagoslove) je ljubljanski knezo-škof 13. decembra v stolnej cerkvi podelil 7. blagoslovem prvega leta.

— (Iz Zagreba) nam piše drug dopisnik o slavji zaradi padca Plevne: Pri bakladi svirala je godba najprvo rusko himno. Ban Mažuranič nij imel razsvitljenega stanovanja. Drugi vladni velikaši vsi. Zagrebčani so poslali čestitajoče telegrame Nikolajeviču in drugim ruskim generalom.

— (Iz Novega mesta) 12. decembra se nam piše: V nedeljo 16. t. m. bo v dvorani narodne čitalnice slovesna razdelitev obleke in obutve za revne učence in učenke tukajšnjih ljudskih šol. Vsi p. n. udje in prijatelji šolske mladine, kateri so v ta blagi namen kaj pripomogli, se najljudneje vabijo v obilno udeleževanje. Po razdelitvi bo veselica s pejem in godbo. Odbor.

— (V olka) so ustrelili 6. t. m. v smuškej okolici pri Starem logu na Kočevskem.

Razne vesti.

* (Živinska kuga) je po Češkem in Moravskem prenehala razsajati, v Bukovini ter v Galiciji pak se je prikazala.

* (V sueškem kanalu) je bil pred štirimi dnevi silen vihar, ki je trajal dva dni ter je ustavil ves ondotni promet. 25 parobrodov je moralo čakati, a dva, „Historion“ in „Cimboraso“, sta trčila jeden na drugega.

Tujci.

12. decembra:

Pri **Maltéi**: Bienenler iz Dunaja. — Schwarz iz Travnika. — Oblak iz Dunaja. — Neumeister iz Brna. — Schott iz Dunaja. — Jaklič iz Kočevja. — Schweinburger, Čvič iz Dunaja.

Dunajska borza 13. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63	glđ.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	„	95	„
Zlata renta	74	„	80	„
1860 drž. posojilo	113	„	25	„
Akcije narodne banke	801	„	—	„
Kreditne akcije	209	„	50	„
London	119	„	50	„
Napol.	9	„	57	„
C. kr. cekini	5	„	65	„
Srebro	105	„	45	„
Državne marke	59	„	05	„

Št. 707.

Razpis službe.

Pri krajnej občini v **Materiji**, političnega okraja Volovskega, v kronovini Isterskej, se razpisuje služba občinskega tajnika z letno plačo 500 goldinarjev.

Prosilci morajo biti zmožni slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v pisanju in govorjenju, in se morajo izkazati, da so uže služili ali pri kakem večjem občinskem uradu, ali pri kakošnej drugej političnej uradnji, in da so v vseh treh jezikih uredovati popolnem zmožni.

Prošnje za službo naj se pošiljajo do konca meseca svečana 1878 občinskemu uradu v Materijo ter so proste poštnine.

Občinsko glavarstvo v Materiji,

dne 7. grudna 1877.

(370—2)

Obč. glavar: **Jurišovič.**

sem bolnim moc in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinskega stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prane, i na jetrah; žlezaduh, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebravljeno, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlatožilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenca in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicinske, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpešljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam glode našega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Ikušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam glode Revalescière du Barry vsostransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimporn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalescière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznih, katere so me deset let mučilo.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego mose, tor se pri odraslih in otrocih prihrani 60krat več za ceni, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

— Revalescière-Biscuiton v puščah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 glđ. 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Bismarji, Wall-Fleingasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijakih trgovcih; tudi razpošilja dušajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Sauer, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Roccaia J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (156)